

ТЪРГОВСКО-ПРОМИШЛЕНЪ

ВЪСТНИКЪ

ОРГАНЪ

на

РУСЕНСКАТА ТЪРГОВСКО-ИНДУСТРИАЛНА КАМАРА

ИЗЛИЗА ЗА СЕГА ЕДИНЪ ПЪТЪ ВЪ СЕДМИЦАТА.

Абонаментъ:

за България:
за година . . . 6 лева
" 1/2 год. . . 3 " "
за странство:
за година . . . 8 лева
" 1/2 год. . . 4 " "
Всичко що се отнася до
вѣстника се изпраща
до Камарата
Единъ брой 15 ст.

За обявления съ плата:

по 20 ст. на редъ гар-
мондъ* или заедно му
мѣсто. При повече отъ
трикратно публикуване,
се прави съгвѣтствующа
отстъпка, а за по-
големите обявления—по
специално споразумѣние.
Неизплатени писма не се
приематъ.

Единъ брой 15 ст.

Съ дър ж а н и е:

1. Данъка върху занятията и замѣняването му съ прогресивенъ данъкъ върху прихода (статия III).
2. Нѣколко думи за борсовото законодателство у насъ и измѣненіята, които трѣбва да се направятъ въ закона за борситѣ.
3. Прѣгледъ на международния пазаръ за храни.
4. **Външна хроника.** Външната търговия на главнитѣ държави прѣзъ първото полугодие на настоящата година. Запацитѣ на каменнитѣ въглища на земното кълбо. Работитѣ по напоиването на Месопотамия.
5. **Вжтрѣшна хроника.** Дѣятелността на Камарата въ областта на професионалното образование. Прѣпорѣчани мѣроприятія отъ стопански характеръ на окръжнитѣ сѣвѣти въ района на Камарата. Откриване въ Варна на Италианскъ Търговеки Музей. Преспъ за коширване произведение на мѣтна индустрия. Мѣстни тъкани платове. Търговскитѣ училища въ Русия. Оцѣнка стойността на яйцата при обмитването имъ прѣзъ 4-тъхъ сезона отъ годината. Процущането на алабастра безъ мито. Орѣхъ за продажъ. Медъ за продажъ. Похвално начиванне. Състоянието на посѣвитѣ въ района на Русенската Търговеко-Индустриална Камара, прѣзъ м. септември. Разпоредби до митницитѣ. Обявени за заразителни отъ холера градове въ Русия. Обявени въ несъстоятелностъ търговеки фирми.

Данъка върху занятията и замѣняването му съ прогресивенъ данъкъ върху прихода.

III.

Въ първитѣ двѣ статии по прѣдстоящото у насъ замѣняване на данъка върху занятията съ прогресивенъ данъкъ върху прихода, ние си поставихме за цѣль, покрай другото да изложимъ

въ общи черти положението, въ което се намира за сега прѣкото ни данъчно облагане. Това бѣ нужно за да можемъ да отговоримъ по-лесно: каква би трѣбвало да бѣде най-блиската задача на държавата по уреждането на прѣжитѣ данъци, и какво собствено въ това отношение може съ основание да се очаква отъ даноплатцитѣ въ най-блиското бъдаще.

Като се има прѣдъ видъ изложеното въ първитѣ статии и ако се схди по досегашнитѣ подготовителни мѣрки, взети отъ управлението по прокарането на реформата, по кжсото врѣме, което остава до редовната законодателна сесия, може съ положителностъ да се твърди, че основното реформиране на прѣжитѣ данъци ще започне по веѣка вѣроятностъ само съ замѣняването на сегашния законъ за данъка върху занятията съ другъ по-свършенъ, който да бѣде единъ видъ прѣдпоставката на общия прогресивенъ данъкъ върху прихода. Иначе не би могло и не би трѣбвало да бѣде. Една крупна, даже и разумна данъчна реформа, е свързана веѣкога съ една неизвѣтностъ за държавното съкровище, особено тогава, когато не важи да се увеличава данъчното брѣме на населението, а напротивъ да се обдегчи, чрѣзъ едно измѣнене въ начина на облагането и разирѣдѣянето му. Държавата ни въ настоящия моментъ се нуждае най-вече отъ стабилни приходи, прѣдъ видъ на затрудненото финансово положение на страната и на поетитѣ отъ нея и прѣдстоящи иарични задължения. А едва ли може да се очаква, че при едно евентуално вѣвекдане на общия прогресивенъ данъкъ върху прихода, въ каквато форма съществуватой наир. въ Прусия, могатъ на първо врѣме да се очакватъ у насъ значителни и реални (въ

дѣйствителностъ събрани) държавни данъчни приходи, особено тогасъ, ако то бжде свързано съ извѣстни данъчни облекчения, било за селското население, както се иска отъ земеделческия съюзъ, било за занаятчийството, било за работничеството, каквито искания се прѣдвяватъ на всѣка крачка у нами. Такива искания отъ прѣдставителитѣ на земеделческия съюзъ сж биле прѣдвявени и въ народното събрание, по поводъ дебатитѣ по отговора на тронната рѣчь, ако се сжди по отпечатанитѣ вече и разпратени като приложение на „Държавенъ Вѣстникъ“ протоколи на послѣдната извънредна сесия. Изказано е смѣлото твърдѣние, че трѣбвало да стане едно прѣхвърляне на една твърдѣ значителна частъ отъ данъчното брѣме на земеделческото население върху плещитѣ на по-заможното търговско промишлено сѣловие. Нѣщо повече. За да имало съразмѣрностъ въ разпрѣдѣлянето на данъчното брѣме, трѣбвало поземелния данъкъ да се намали до сумата 10 милиона лева, понеже сегашното данъчно брѣме на селското население, съставлявало едва ли не половината отъ годишния му приходъ. Въобще трѣбвало да се счита за нѣщо неоспоримо, че селското население при съществуващото за сега у насъ облагане на земята и на произведенята отъ нея, било извънредно много притеснено, когато въ противоположностъ градското население не било притеглено съответствено къмъ носене на общото данъчно брѣме. Абеурдността на едни подобни твърдѣния е явна за всѣкого, който иска малко по-трѣзво да се отнася къмъ общественитѣ въпроси, а не да се занимава съ една крайно осждителна въ случая демагогия, която може да има, както и по-рано казахме, печални послѣдствия за здравината на финансовия ни строй. Очевидна е тази абеурдностъ, защото ако се съгласехме, че поземелния данъкъ и всички други прѣки данъци, носени отъ селското население (особенно беглика), възлизащи на не повече отъ 30 милиона лева, съставляватъ половината отъ годишния приходъ на селското население, трѣбвало би тогава да приемемъ, че тоя приходъ отъ селското стопанство въ страната не възлиза на повече отъ 60—70 милиона лева, нѣщо което е не само несъстоятелно, но има се достатъчно основания да се нарече и недобросъвѣстно. Нѣколко опити сж правени у нами за опрѣдѣленето на годишния народенъ приходъ. Макаръ тѣ и да не могатъ да се считатъ за сполучливи, но все пакъ блиско до истината ще бжде, ако приемемъ годишния народенъ приходъ да възлиза на около 1 милиардъ лева. Отъ него най-малко $\frac{2}{3}$, или 700,000,000 лева, ако не и повече, трѣбва да се отдадатъ на земеделческото производство въ най-широка смисълъ на думата.

Ако отъ този приходъ прѣемѣнемъ $\frac{1}{10}$ за прѣкъ данъкъ (десятъкъ), пакъ би се получила една сума отъ около 70—80 милиона лева, която не стои въ никаква съразмѣрностъ съ тая отъ 10 милиона, искана отъ земеделческия съюзъ. Не ще съмнение, че и прихода отъ селското стопанство, колкото и послѣдното да не е разклонено, се явява въ разни форми, и като тѣй невъзможно и немислимо е да се прилага принципа на десетъчното данъчно облагане. Ако при все това си позволехме горния проста аритметическа смѣтка, то бѣ само съ цѣль, безъ да се впусекаме въ особенни разсждения, да покажемъ по-нагледно, колко нелюсти има въ проиждванитѣ у нами между разнитѣ сѣловия данъчни възрѣния. А при едно подобно отнасяне по данъчнитѣ въпроси, рухвать и основитѣ на всѣкакво по-патативно правилно прѣсждане на каквито и да било бждащи данъчни реформи. Основната грѣшка, въ която попадатъ приятелитѣ на земеделцитѣ, когато говорятъ за данъчното брѣме на селското население и некатъ намалението му за смѣтка на градското, се състои въ неправилното схващане на поземелния данъкъ у нами. Тоя данъкъ не е главно, налогъ върху имота (земята), като капиталъ, както изглежда да го схващатъ или по-право прѣдставяватъ земеделскитѣ прѣдставители, а е повече, по-право, почти изключително данъкъ върху земнитѣ произведения, данъкъ върху *дохода* отъ земята. Плодътъ е въ същностъ данъчния обектъ. Съ поземелния данъкъ се гони цѣльта да се обложи дохода, който земята хвърля, или е въ положение да даде. Безспорно е, че се облага и земята като имотъ-капиталъ, като се изхожда отъ икономическото начало, че капиталъ самъ по себе си е единъ важенъ икономически факторъ. Обаче въ всички страни, безъ да има нужда отъ особенни навеждания, данъка, който се събира отъ дохода (произведенията) на поземелнитѣ имоти, е несравнено много по-голямъ, отъ колкото данъка, съ който се облагатъ тия имоти като капиталъ. Нѣщо повече: данъка върху капитала се счита като допълнителенъ къмъ данъка върху дохода,— както е напр. и въ Прусия, на която искаме да подражаваме. А особенно въ една страна като нашата, където стойността на обработванитѣ земи въ сравнение съ странство е още твърдѣ ниска, и където като главенъ факторъ на народния приходъ е трудътъ на населението, естествено е, че данъкътъ върху земнитѣ произведения (дохода), би трѣбвало да прѣвишава многократно данъка върху стойността на земитѣ (емляка). Това ни твърдѣние може да се оправдае и отъ нашето минало. До 1894 г. земитѣ у насъ се облагаха съ два прѣки данъка: единъ върху стойността имъ (емлякъ) и други върху произ-

веденията отъ тѣхъ (десятькъ). Отъ емлякъ (данъкъ върху стойността на всички недвижими имоти, включително и сградитѣ) сѣ постигнали сръдно 4—4½ милиона лева, (а само отъ земитѣ сигурно не повече отъ 2 милиона), когато отъ десятькъ, данъкъ върху произведенията, се е събирало сръдно до 30 милиона, а нѣкога и до 40, споредъ реколтата. Тѣзи данни най-добре обрисуватъ характера на поземелния данъкъ у наши. Земедѣлицитѣ не подлежатъ на облагане съ данъкъ върху занятието, съ какъвто данъкъ се облага дохода на всички останали съсловия — промышленость (занаятчий, индустриалци, работници), търговското, служебното и свободнитѣ професии. Законодателя е освободилъ земедѣлческото население отъ данъкъ върху занятията, понеже дохода на това население се облага вече по силата на специаленъ законъ за облагане съ данъкъ дохода отъ земитѣ — а именно по силата на закона за поземелния налогъ.

Всичко това сметохме за умѣтно да наведемъ, защото отъ въвеждането на прогресивния данъкъ върху прихода почти всички съсловия като че ли очакватъ едно облъгчение въ данъчното имъ брѣме. Посрѣхме се особено върху поземелния данъкъ, въобще върху прѣкия данъченъ товаръ на селското население, защото правено е и се прави още агитация между това население, че то трѣбва да иска прѣхвърляне на частъ отъ данъчния му товаръ върху градското население и, че най-удобния моментъ за реализирането на това искане е прокарването на приходния данъкъ, отъ което се очаква, както и порано се каза, едно общо реформиране на цѣлата прѣка данъчна система. Понеже се много експлоатира съ този въпросъ и, понеже той е отъ естество да създаде неосновани надѣжди или да веѣ недомислие и незадоволение между търговско-промишлената сръда, намираме, че тѣкмо тукъ е мѣстото да се кажатъ още нѣколко открити думи по този въпросъ. За да бъдемъ ясни, ние нѣма да се постѣнимъ да заявимъ, че при сегашнитѣ ни социални, политически и стопански условия, едно подобно на исканото отъ земедѣлческия съюзъ, па и отъ други страни, облъгчение на селското население на гърба на занаятчийското и търговско съсловие, би било една непростителна грѣшка, то би значило едно неразбиране на икономическитѣ условия, въ които е поставена за сега страната ни. Твърдимъ това, не защото нашата задача е да защищаваме безогледно интереситѣ на търговията и промышлеността, а изхождайки отъ общитѣ интереси прѣди всичко на страната. Ние нѣма да визаме въ споръ да ли данъчното брѣме на селското население е непонесимо. Това е отдѣленъ въпросъ. Противъ което

се обявяваме е обстоятелството, че несъстоятелно е да се иска да стане едно облъгчение на селското население за смѣтка на търговско-промишленото, за да се постигне едно равномерно облагане между разнитѣ производителни съсловия. Търговско-промишленото съсловие (търговци, занаятчий, работници и др.), съобразно съ своята платежна способностъ е привлечено къмъ съответствено данъчно облагане. Въ сръдата на това съсловие, незадоволствието отъ непосилно данъчно брѣме е много по-големо даже, отъ колкото въ земедѣлческата сръда и то не безъ основание. Обстоятелство много лесно обяснимо. Тѣкмо обложено селско население е все пакъ по-устойчиво, по-силно икономически и по данъкоспособно отъ градското население. Икономическа криза въ случай на неурожайни години се появява не толкова между селското население, колкото между търговско-промишленото. Кризитѣ селското население прѣдупрява по-лесно, една добра година е въ положение да изправи всичко.

Но има и други по-важни съображения, които не би трѣбвало да се изпускатъ отъ прѣдъ видъ, когато е дума за данъчното облагане на разнитѣ съсловия въ една дадена страна. Едни отъ тия съображения сѣ и слѣднитѣ. Неоспоримо е, че единъ и същъ доходъ, получаванъ отъ разни данъкоплатци съ различно общественно положение, (като се взематъ въ прѣдъ видъ различнитѣ семейни и социални условия, въ които сѣ поставени даноплатцитѣ, нѣща, които държавата трѣбва да взема въ съображение при данъчното облагане), не прѣдставлява всѣкога еднаква данъкоспособностъ. Голѣма частъ отъ даноплатцитѣ по своето общественно положение сѣ заставени да изразходватъ значителни суми отъ своя доходъ за нужди, не всѣкога отъ първа необходимостъ, но нужди, които се налагатъ отъ сръдата, отъ нравственото и културно развитие на човѣка и редъ други причини, които не може държавата да не признае за наложителни и заслужаващи поощрение, а съ това да не ги изпуска отъ прѣдъ видъ при облагането съ данъкъ прихода на даноплатцитѣ отъ разнитѣ съсловия. Единъ годишенъ доходъ напр. отъ 200 лева, получаванъ отъ единъ занаятчий, или работникъ, живущи въ града и получаванъ отъ единъ земедѣлецъ, живущи на село, не може еднакво чувствително за двѣтѣ страни, да понесе единъ и същъ данъкъ. Даже и като се изхожда и отъ принципа на справедливостъ и равномерноостъ въ данъчното облагане, едва ли би могло да се оправдае напълно едно такова облагане на дохода въ негови двѣ съвѣтѣ различни проявления. Напротивъ, би било крайно несправедливо — при сравнително много по-евтенъ животъ на село,

при съвѣтъ нискитѣ, по право ничтожни селски наеми, при съществуващото още въ селата натурално стопанство и домашна индустрия, да се облага съ еднакъвъ данѣкъ получаваня въ еднакъвъ размѣръ доходъ отъ единъ земеделецъ-селянинъ и единъ занаятчия, живущъ въ града, къдѣто нуждитѣ сѣ по-разнообразни и разходитѣ за издържането на сѣмѣйството, па и за упражняването на занаятето, сѣ много по тѣжки. Та прѣдъ видъ на тия съображения не е мъчно да се разбере, че данѣцитѣ не сѣ само тогасъ справедливи, когато тѣ се налагатъ въ единъ установенъ процентъ за всѣки единъ доходъ, безъ да се гледа отъ какво той произтича и отъ кого се получава, или съ други думи — не може единъ и същъ суровъ доходъ, отъ търговия, занаяти и земледѣлие, за да имало съразмѣрность въ носенето на данѣчнитѣ тежоби, да понесе единъ и същъ данѣкъ напр. 10% както е прието въ облагането на земнитѣ произведения. Този процентъ за доходитѣ отъ почти всички други занятия би трѣбвало да бѣде много по-малкъ и то по слѣднитѣ съображения. Производителнитѣ разности, изобщо оборотния капиталъ, въ обработването на земята, сѣ много по-малки въ земледѣлието, отъ колкото въ търговията и промишлеността. При съврѣмения начинъ на обработване земята у назн производителнитѣ разности сѣ много малки — почти незначителни, — трудътъ е който прѣодолява въ селското ни стопанство. А то значи, че при едно подобно обработване на земята суровия доходъ се твърдѣ много доближава до чистия т. е. този, който остава слѣдъ спадането на разходитѣ по обработването на земята. Вънъ отъ това за доходността въ селското стопанство иматъ съществено значение и много външни причини, не лежащи въ усилията на отдѣлнитѣ стопани, като напр.: влиянието на природнитѣ сили, ограничеността на земята и пр. Всички тия условия, взети съвокупно, обосноваватъ едно по особено облагане на дохода отъ земитѣ, отъ колкото тоя отъ търговията, индустрията и занаятитѣ. Въ послѣднитѣ стопански области, конкуренцията е много изострена, каквато отсъствува въ селското стопанство, и често при най-усилена дѣятелность, при ангажиранъ въ голѣми размѣри капиталъ, получаванъ често срѣщу високи лихви и тѣжки задължения, печалбитѣ отсъствуватъ или нестоятъ въ никакво съотношеніе съ това, което е право е можело да се очаква. Единъ занаятчия, търговецъ или индустриалець, изпадналъ единъ пътъ въ несъстоятелность, мъчно е да се подигне на ново, той е почти загубенъ като самостоятелна стопанска единица. Не тѣй е обаче съ земеделеца. Той запазва своята земя. Може и да задължиѣ, но при една бѣдаща добра ре-

колта всичко се поправя. Ставатъ и на село обезземлявания, но тѣ сѣ сравнително незначителни съ пролетаризирането на градското население.

Всички тия обетоятелства не би трѣбвало да се изиускатъ отъ прѣдъ видъ, да се игнориратъ, когато се говори за разирѣдѣянето на общото данѣчно брѣме на страната между разнитѣ производителни съловия. Държакме да се изкажемъ по тоя въпросъ малко по-обширно, защото съ него твърдѣ много се експлоатира къдѣто трѣбва и къдѣто не трѣбва. Въ заключение нека кажемъ, че не може и дума да става за прѣхвърляне на частъ отъ данѣчното брѣме на земеделческото население върху градското. Това сама държавата не може да допусне, не поради фискални съображения, но и въ интереса на правилното развитие промишленитѣ сили въ страната. Не само не може да се очаква едно прѣхвърляне на данѣчния товаръ отъ селското върху градското население, но не може изобщо да се изисква при настоящитѣ събития, които прѣживява страната, и едно намаляване на общото данѣчно брѣме, понеже и безъ това държавнитѣ нужди все повече и повече растѣтъ и ще растѣтъ. Не сега е моментътъ да се всѣватъ въ населението прѣвратни понятия за данѣчнитѣ му задължения срѣмъ държавата.

Тѣй че поземелния данѣкъ, що се отнася до общата му сума, съ която фигурира въ бюджета, не би трѣбвало да бѣде намаленъ. Тоя данѣкъ отъ близо 10 години, въпрѣки подигането стойността на земята и парастналото земеделческо производство си остава все 20 милиона лева. Поради това всички ония, които не искатъ да залъгватъ населението, а да изхождатъ отъ разбранитѣ интереси на страната и нейния финансовъ строй, би трѣбвало да бѣдатъ по-скоро привърженици на едно увеличение вмѣсто намаление на поземелния данѣкъ у насъ. Има въ дѣйствителность неравномѣрность въ данѣчното облагане, но не толкосъ въ облагането на съловията, а въ облагането на единичнитѣ даноплатци отъ едно и също съловие, т. е. въ облагането на отдѣлнитѣ видове данѣци. Равномѣрность въ облагането на поземелния данѣкъ ще има, не тогасъ, когато той се намаля и прѣхвърли върху другъ данѣкъ, а когато се кадастриратъ земитѣ т. е. се опрѣдѣли точно тѣхната доходность и се подведатъ подъ съответственитѣ категории и разреци. До като стане, обаче, това, нужно е прѣди всичко пари и врѣме. Коего пъкъ значи, че поземелното облагане още редъ години не може да си остане освѣнъ въ положението, въ което се намира за сега. Поради това немислимо е поземелното облагане да се засегне, въ една или друга форма, отъ прѣдстоящото у насъ въвеждане на прогрес-

сивния данък върху прихода. Дохода отъ земята, освѣнъ че се опрѣдѣля по особенъ начинъ, но както вече разяснихме, поради неговата особеностъ, той трѣбва да бѣде подлаганъ и на по особено облагане съ данъкъ, а не да се подвежда подъ единъ и същъ знаменателъ и да понася единъ и същъ данъкъ, както доходитѣ отъ разнитѣ видове занятия. Тази разлика се прави въ странство, въ всички страни съ уредено данъчно дѣло. Доходитѣ на занаятчий, работници и др. ненадминаващи извѣстенъ размѣръ, достигающъ и до 1000 лева, се освобождаватъ отъ данъчно облагане, когато всички приходи отъ земята подлежатъ на такова. Нѣма да бѣде несправедливо ако и у насъ въ бъдаще почне да се прави една подобна разлика. Едно такова данъчно облекчение за селското население, обаче, е немислимо, защото при гошеподветвующето у насъ дребно земледѣлие, то би било равносилно да не се плаща почти никакъвъ поземеленъ данъкъ.

Щомъ не сж подготвени условията за вмѣкването и на доходитѣ отъ земитѣ въ прогресивния данъкъ на прихода, ние не можемъ да очакваме да бѣде въведенъ у насъ общъ данъкъ върху прихода, който да засѣга всички, цѣлокупния приходъ на отдѣлния даноплатецъ отъ каквито и източници да произтича той. А най-вѣроятното е, че ще имаме само единъ, тъй нарѣченъ частиченъ данъкъ върху прихода, какъвто данъкъ у насъ за сега е и данъка върху занятията. Почти сжкитѣ приходни източници, които сж засѣгнати отъ сегашния законъ за данъка върху занятията, ще трѣбва да легнатъ и въ основата на очаквания законъ за данъка върху прихода. Тѣй че цѣлия въпросъ, по нашето разбиране, се свежда и ще се сведе въ дѣйствителностъ къмъ това, — какъ трѣбва да се реформира законъ за данъка върху занятията, за да бѣдатъ обложени приходитѣ отъ разнитѣ видове занятия съобразно съ положението, въ което се тѣ намиратъ за сега, и съобразно съ изискванията на една добръ уредена данъчна система. Този въпросъ, както и нѣкои други прѣдиоставки на прогресивния по-доходенъ данъкъ, ще бѣдатъ прѣдметъ на разглеждане въ идущата, послѣдния статия по замѣняването на данъка върху занятията съ прогресивенъ данъкъ върху дохода.

(Слѣдва).

Нѣколко думи за борсовото законодателство у насъ и измѣненията, които трѣбва да се направятъ въ закона за борситѣ.

Извѣстно е на читателитѣ, вѣрваме, че прѣвъ 1907 се гласува и прие законъ за борситѣ, съ който се тури началото на борсовото законодателство у насъ. Този законъ, създаденъ набързо, безъ прѣдварително проучване на мѣстнитѣ условия, поради нѣкои негови постановления несъобразни съ условията и нуждитѣ на нашата търговия остана неприложенъ. Съ цѣль да се постави законъ въ съответствие съ дѣйствителнитѣ нужди на търговията ни, Финансовото Министерство назначи напоследъкъ една комисия, за да изработи измѣненията, които трѣбва да се направятъ въ него. По тоя случай считаме за неизлишно да изложимъ мнѣнието и възгледетѣ си по въпроса за уреждането на борситѣ у насъ въ България. Настоящото изложение по въпроса ще раздѣлимъ на двѣ части: 1) Ще си кажемъ мнѣнието изобщо върху наврѣмненостъта на борсово законодателство у насъ и 2) Измѣненията, които мислимъ, че е необходимо да се направятъ на първо мѣсто въ законъ за борситѣ.

* * *

Камарата ни на нѣколко пѣти е обсъждала въпроса за създаването на борси въ България и всекога е намирала за прѣждеврѣменно уреждането на тѣзи учреждения по законодателенъ редъ, поне въ първия периодъ на тѣхното възникване. Борситѣ, разгледани като мѣста — тържища, прѣд-назначени да служатъ за събрания на продавачитѣ и купувачитѣ, съ цѣль да извършватъ търговски сдѣлки, въ кръгъта на извѣстни произведения и продукти или цѣнни книжа и разни ефекти, вирѣятъ по-добръ и даватъ по-добри резултати, особено въ началото на своето възникване, ако дѣйствуватъ и се управляватъ като свободни тържища — не по силата на специаленъ за тѣхъ законъ, и при непосредствената намѣса на официалната властъ, а по силата на извѣстни правилни и конвенционални наредби, отговорящи на мѣстнитѣ условия, изработени отъ надлежитѣ търговски кръгове и ободрѣни отъ държавата. Послѣдната въ такъвъ случай си запазва правото на контролъ и надзоръ върху борситѣ. И когато съ течение на врѣмето търговскитѣ обороти се развиятъ до голѣми размѣри, търговскитѣ операции се осложнатъ до висока степенъ и захващатъ да засѣгатъ по-чувствително интереситѣ на по-голѣмъ кръгъ производители и консуматори или притежатели на цѣнни книжа — тогасъ вече

се явява нуждата отъ по-строга и ограничително борсово законодателство. Така се е развилъ тоя институтъ въ по-напрѣдналитѣ западни държави, същата тая еволюция би трѣбвало да мине и у насъ въ България. Строго погледнато у насъ нѣма още условия за учредяването както на стокови (продуктни), така и на фондови борси, въ същински смисълъ на думата. За учредяването на една търговска (стокова) борса, се изискватъ редъ условия: 1) едно по-крупно производство било на сурови, било на индустриални продукти — предметъ на широкъ износъ или консумъ вътрѣ въ страната; 2) съсредоточаването на износната и вносна търговия съ извѣстни артикули прѣдимно на едно или на двѣ мѣста, вслѣдствие на което да могатъ да се образуватъ голѣми партии за търгуване. Така също и за учредяването на фондова борса, се изисква една голѣма търговия, голѣми обороти съ цѣнни книжа и разни ефекти, каквито у насъ още липсватъ. Даже държателитѣ на държавнитѣ цѣнни книжа, поради слабото още натрупване и концентриране на капиталитѣ въ страната, прѣдпочитатъ да спекулиратъ въ чуждитѣ борси, гдѣто намиратъ по-добра смѣтка за себе си.

Изхождайки отъ тѣзи съображения Камарата ни е на мнѣние, че въ България едва ли има, даже и въ най-важнитѣ наши търговски центрове, всички условия за учредяването на борси въ същински смисълъ на думата. Може да се каже, че само въ градоветѣ Варна и Бургазъ има условия за учредяването на стокови борси и то главно за зърнени храни. Поради слабия размѣръ на нашата вносна търговия, а най-вече поради нейната разпокъсаностъ и разпръснатостъ на 10 пристанища и нѣколко вносни пунктове — въ Варна даже още нѣма условия за учредяването на една борса за колониални стоки и метали. Колкото се отнася до фондовитѣ борси — за учредяването на такава има условия само въ гр. София; даже въ гр. Русе, който си е извоювалъ едно видно мѣсто въ страната по банковитѣ и камбиални операции, нѣма още условия за учредяването на фондова борса. Градътъ София отъ извѣстно врѣме е взелъ прѣднина по отношение търговията съ цѣннитѣ книжа и разнитѣ ефекти; тамъ се намиратъ сравнително най-много свободни капитали, поради това, че столицата е сѣдалище на най-крупнитѣ финансови учреждения въ страната. Даже акциитѣ на тукашнитѣ акционерни дружества „България“, Българ. Търговска Банка и „Гирданъ“ се продаватъ и търсятъ повече въ София отъ колкото въ Русе. За учредяването на фондова борса въ София благоприятствуватъ и удобнитѣ съобщения, а най-вече обстоятелството, че столицата е свързана съ телефонъ съ всичкитѣ

по-важни центрове въ Царството. Така че при тѣзи благоприятни условия на София — една фондова борса, основана тамъ, би могла да удовлетвори нуждитѣ на цѣлата страна. Но все пакъ при днешното развитие на търговията въ България, ние подържаме, че нѣмаме още условия за учредяването на борси въ истински смисълъ на думата.

На първо врѣме по-цѣлесъобразно ще бѣде ако се основатъ свободни тържища, управлявани отъ надлежнитѣ търговски корпорации и поставени подъ надзора на търговскитѣ камари или на държавата.

Такава една наредба би била по-съвмѣстима съ съществуващитѣ търговски обичаи и традиции и би подготвила почвата за едно по-широко развитие на търговскитѣ борсови операции у насъ. Така, при пълна свобода се е развилъ тоя институтъ въ странство и, слѣдъ като, съ течение на врѣмето, нуждитѣ на търговията и въобще на стоанския животъ съ нарастнали значително, тогасъ необходимостта отъ едно по-строга борсово законодателство се е наложила сама по себе, по естествения редъ на нѣщата: — държавата се заема да урегулира дѣятелността на борситѣ по законодателенъ редъ, като при това прѣдостави голѣмъ достъпъ на търговскитѣ корпорации и търговскитѣ камари въ тѣхното управление. Като изключимъ Франция, гдѣто борсовото законодателство, прѣдъ видъ на особеноститѣ на френския пазаръ, е много строго и борситѣ се намиратъ почти подъ непосредственото управление на Финансовото Министерство, въ другитѣ държави тѣзи учреждения съ поставени на по-самостоятелна нога, управлявани отъ търговскитѣ корпорации, подъ прѣкия контролъ на търговскитѣ камари. Висшия надзоръ върху борситѣ принадлежи на държавата, въ болшинството случаи на Министерството на Търговията, което има въ всѣка борса свой делегатъ.

Имайки прѣдъ видъ всичкитѣ горѣизложени съображения, Камарата е на мнѣние, че вотирания прѣзъ 1907 год. законъ за борситѣ, трѣбва да се прѣработи коренно отъ една комисия, въ състава на която да влизатъ и делегати на всичкитѣ търговски камари, като се постави въ пълна хармония съ дѣйствителнитѣ нужди на нашата търговия. Споредъ това въ закона би трѣбвало да се отдѣлятъ постановленията за търговскитѣ борси отъ тѣзи за фондовитѣ. Въ същностъ при настоящия моментъ на развитието на търговията, за насъ иматъ по-голѣмо актуално значение търговскитѣ борси и законодателнитѣ наредби за тѣхъ би трѣбвало да прѣдвиждатъ пълна свобода, както на операциитѣ, така и въ управлението имъ.

Както казахме по-горѣ, за сега у насъ има условия за съществуването на житни борси *само въ градовете Варна и Бургазъ*. Такива даже прѣвъ послѣднитѣ години се основаха тамъ по инициативата на търговскитѣ корпорации. Най-цѣлесъобразно ще бѣде, ако по отношение уредбата на тѣзи двѣ житни борси, се остави досегашното положение, което заварва закона, а именно да се прѣдостави, както издръжката, така и управлението имъ на търговскитѣ корпорации, както що е било до сега. Ако държавата намира за необходимо, може да ги постави подъ надзора на Министерството на Търговията чрезъ единъ правителственъ делегатъ или чрезъ търговскитѣ камари. По тоя начинъ ще се постигнатъ двѣ ползи: 1) ще се запази свободата въ уредбата на борситѣ отъ страна на търговскитѣ корпорации, споредъ специалнитѣ за всѣко мѣсто условия и 2) като се прѣдостави на търговскитѣ корпорации уредбата и издръжката на борситѣ, държавата се освобождава отъ необходимостта да отпуща за всѣка новоучредена борса по единъ фондъ отъ 50,000 лева, прѣвиденъ въ чл. 92 отъ закона, както и да събира особени врѣхнини върху данъка за занятие, плащанъ отъ търговцитѣ и занаятчиитѣ, за издръжката на борситѣ. При слабото още развитие на търговията ни, тия жертви, получени както отъ страна на държавата, така и отъ страна на търговско-промишленото сѣловие мѣчно биха могли да се оправдаятъ. Съ уредбата на борситѣ не бива да се бърза, за да не се допуснатъ отъ прибързаностъ нѣкои грѣшки, които биха дали тѣкмо обратни резултати. Въ това отношение добрѣ е да имаме прѣвъ видъ ошита на Ромъния — страна близкостояща до насъ по своето културно и икономическо развитие. Въ Ромъния борситѣ бидоха учредени съ закона отъ 1881 год., който е прѣваждалъ доста ограничителни разпоредби, стоящи въ рѣзко противорѣчие съ търговскитѣ обичаи и традиции. Въследствие на това, върѣски употребяванитѣ усания, борситѣ не можаха да хванатъ коренъ въ страната и да групиратъ около себе си болшинството отъ търговското сѣловие. Борси имаше въ Ромъния, но въ тѣхъ не се извършваха търговскитѣ сдѣлки. Въпросътъ за реорганизацията на борситѣ е билъ на нѣколко пъти подиганъ отъ търговскитѣ камари, до като най-послѣ прѣвъ 1904 год. се гласува новиятъ, дѣйствующъ и по настоящемъ законъ за борситѣ, (*Legge asupra bursei de comerțiu*), който прѣдвижда по-голяма свобода въ операциитѣ на борситѣ. Ромънския законъ за борситѣ, както и нашиятъ прѣдвижда, да се управляватъ отъ единъ управителенъ сѣвътъ, въ сѣстава на който да влизатъ, освѣнъ членове на търговскитѣ корпо-

рации, още и делегати на министерствата, търговскитѣ камари, народната банка и пр. Борситѣ се издръжатъ отъ търговскитѣ камари, които събиратъ специални врѣхнини и прихода за това. Слѣдъ двѣ годишното му прилагаме въ Ромъния, напоследъкъ пакъ започнаха да се чуватъ оплаквания отъ страна на търговскитѣ кръгове за неудовлетворителността на закона. Търговскитѣ корпорации настояватъ за една по-голяма самостоятелностъ на борситѣ, като изискватъ да се прѣдостави тѣмъ управлението на тѣзи послѣднитѣ, подъ надзора на официалната властъ. Вънъ отъ това сега се изтъква мнѣнието, че за правилното функциониране на борситѣ (главно житнитѣ борси) е необходима една по-добра уредба на житнитѣ тържища по желѣзнопътнитѣ станции и разнитѣ търговски центрове и въобще на житната търговия. Подъ влиянието на това искане на търговскитѣ корпорации, новото министерство на търговията и индустрията е прѣдприело една обширна анкета върху условията на житната търговия и състоянието на тържищата въ Ромъния, съ цѣлъ да може въ послѣдствие да изработи по-удовлетворителни наредби за тѣхното уреждане.

Така че и у насъ въ България, по-важенъ въпросъ, въ свръзка съ учредяването на борситѣ е въпросътъ за уреждането на житнитѣ тържища, както и тѣзи за яйца, пашкули, вълна и разни др. сурови произведения. А извѣстно е днесъ че, поради липсата на единъ установенъ редъ и на една добра информационна служба за цѣнитѣ, при покупко-продажбитѣ съ тѣзи артикули се вършатъ голѣми злоупотрѣбления, съ които се оцѣтяватъ интереситѣ на широкъ кръгъ производители и консуматори. Ето защо Камарата ни счита за належаще, едновременно съ прѣработването или измѣнението на закона за борситѣ, да се измѣни и допълни, споредъ изискванията на врѣмето, и закона за тържищата, като се установи една по-рационална уредба на тѣзи послѣднитѣ.

Горнитѣ сдѣлки, досѣжно учредяването на борситѣ по законодателенъ редъ, Камарата ни намѣри за умѣтно да изложи на относящитѣ се министерства. Главното искане на Русенската Камара, което върваме, че е общо и на всичкитѣ други камари, е да се прѣдостави пълна свобода въ уредбата на търговскитѣ (стоковитѣ) борси отъ страна на търговскитѣ корпорации и търговскитѣ камари, а държавата да си запази правото на надзоръ. Колкото се отнася до фондовата борса, за учредяването на която има условия само въ София, за нея могатъ да се прѣвдидатъ и по-ограничителни мѣрки въ смисла на вотирания законъ, при все че е желателно,

поне на първо време, и тамъ да се прѣдостави на корпорациитѣ по голѣма свобода въ уредбата ѝ

* * *

Измѣненіята, които Камарата на първо място намира, че трѣбва да се направятъ въ закона за борситѣ, сж слѣднитѣ:

Глава I.

Общи положения.

По чл. 7. Не се опрѣдѣля помирителния съдъ какъ ще рѣшава спороветѣ: безапелационно или съ апелъ въ една отъ инстанциитѣ на гражданскитѣ съдилища и коя именно. Въ ромънския законъ за борситѣ е прѣдвидено, че рѣшенията на арбитражната камара могатъ да се обжалватъ само прѣдъ съответния апелативенъ съдъ, като послѣдния инстанция.

Глава II.

Борсова корпорация.

По чл. 12. Да се измѣни въ смисълъ да се допустнатъ като членове въ борсовата корпорация и чуждитѣ подданици, установени да тръгуватъ въ България, които иматъ регистрирана търговска фирма при надежния окр. съдъ и, които плащатъ патентъ най-малко 100 л. Защото иначе, биха се отстранили отъ нашата търговия нѣколко доста способни и прѣдприемчиви експортѣри.

Глава III.

Управителенъ съвѣтъ.

По чл. 18. Да се измѣни въ смисълъ, че въ състава на управителния съвѣтъ на борситѣ да влизатъ само делегати на борсовата корпорация, на борсовитѣ посрѣдници и търговекитѣ камари. Нѣма нужда да участвуватъ въ състава на съвѣта делегати—чиновници на министерството и Б. Н. Банка, защото тѣ, като незапознати въ достатъчна степенъ съ условията на търговията, не ще могатъ да принесатъ желаната полза. Достатъчно е само да се поставятъ борситѣ подъ непоосрѣдствени надзоръ на официалната власть, чрезъ правителствени делегати.

Глава IV.

Борсови посрѣдници и синдикъ на борсата.

Условия за назначаване и увольняване на борсовитѣ посрѣдници.

По чл. 28. Къмъ тоя членъ да се прибави една забѣлѣжка, споредъ която да се признаятъ дѣйствуюцитѣ днесъ посрѣдници при Варненската и Бургазката борси, макаръ че не сж български подданици и нѣматъ V класно образование, но

въ замѣна на това, да се задѣлжатъ да взематъ за свои помощници (замѣстници) български подданици, отговорящи на всички, прѣдвидени въ тоя членъ условия. По такъвъ начинъ ще може съ течение на времето да се подготвятъ и българи за посрѣдници, които да замѣтятъ чуждитѣ подданици.

Синдикъ на борсата.

По чл. 54. Да се опрѣдѣли колко годишенъ ще бѣде мандата на избрания синдикъ. Въ интереса на работата е синдика да се избира за не повече отъ 3 години, защото иначе се създава монополъ само за едно лице.

* * *

Това сж измѣненіята, които трѣбва да се направятъ въ закона, въ случай, че не бѣде възприето мнѣнието на Камарата ни, да се прѣдостави пълна автономия на търговекитѣ корпорации въ управлението на борситѣ.

Прѣгледъ на международния пазаръ за храни.

Положението на житното тръжище, споредъ бюлетина на Comptoir Commercial Anversois, отъ 26 септември 1908 г. ст.

Седмиченъ прѣгледъ.

Общо положение. Тържищата сж били много твърди прѣвъ тая седмица и разположението къмъ извършване покупки е било силно проилено. Естествено, че не трѣбва да се разчитва на много спекулативни покупки за далечни доставки при настоящитѣ цѣни, въ сжщностъ доста високи, но трѣбва да се направи заключението, отъ начина, по който е била задигната стоката за близко прѣдаване прѣвъ най-последнитѣ седмици, че на вседѣ ще да се чувствува нужда отъ жито.

Ако трѣбва да се търси причината, съ която да оправдаемъ твърдостта на тръжището — дѣлжимо главно на изчерпването наличноститѣ — може да се оправдае съ това именно обстоятелство, покачването на цѣнитѣ прѣвъ последнитѣ 15 дни и това при наличността на пристиганията въ Америка и Канада въ количества каквито други пътѣ не сж бивали и които прѣдставляватъ едно увеличение отъ 13 милиона бушела прѣвъ последнитѣ 4 седмици.

При нормално време, тоя излишъкъ щѣше да накара купувачитѣ да се въздържатъ, но както се каза вече нуждитѣ въ Европа ще сж голѣми, до такава степенъ, че всичко това остава безъ всеко въздѣйствие.

Отъ 7 седмици насамъ срѣдната цифра на отпращаната стока за Европа е 990,000 квартера, което явно е, че не може да задоволи текущите нужди и прѣзъ първигъ сега четири мѣсеца не може да се очаква нѣщо особено отъ Русия, Индия и Аржентина. Напълно е доказано, че както Канада тъй и Америка и Дунава, не биха могли да дадатъ до пристигането на жито изъ La Plata, такова количество, което да създаде едно отетъжение въ размѣра на цѣнитѣ.

Англия. Температурата е съответствувала на своятъ си сезонъ и изобилно е вальло на Сѣверъ. Жътвата напълно, както трѣбваше, и резултатата отъ вършибата въ южните области е добъръ. Съвсѣмъ на противното се очаква за сѣверните области гдѣто лопото време между 20 августъ и 15 септември е нанесло значителни врѣди.

Франция. Отъ всѣкъдѣ съобщаватъ, че добитото жито е обезсърчително и по качество и по количество. Прѣдварителните официални прѣдѣлки опрѣдѣлятъ за вѣроятно добиваемо количество прѣзъ тая година 38,560 квартера. Ако това бжде правдоподобно, тогава ще да може да се намѣрятъ още 5,750,000 квартера, които безсъмнѣно, ще се доставятъ отъ съществуващите наличности отъ старата реколтата, тъй че Франция ще може самостоятелно да покрѣне нуждите си.

Германия. Вече е било експортирано едно количество отъ 29,010 тона германско жито отъ 1 августъ насамъ срѣщу 15,510 прѣзъ миналата година. Прѣдѣлките за крайния резултатъ на реколтата сж твърдѣ различни. Но вече се знае, че въ извѣстни окръжии добитото количество е обезсърчително.

Австрия. Последния официаленъ рапортъ е благоприятенъ. За Маджарско опрѣдѣля се общото количество на 3,987,030 тона срѣщу 3,279,691 въ 1897.

Ромжния и България. Падналитѣ прѣзъ последните дни дъждове сж благоприятствували на сеенните засѣвания. Реколтата въ България се оцѣнява на 5,900,000 квартера, срѣщу 4,600,000 прѣзъ миналата година.

Русия. На сѣверъ сж паднали много дъждове, които значително сж поврѣдили реколтата, като се говори, че е на загиване на самитѣ полѣта, когато пѣкъ на югъ врѣмето е хубаво и се желаятъ вече дъждове за поевитѣ.

Индия. При бездъждието, което е владѣло прѣзъ последните дни, наново разположенията къмъ продажба сж по-малко добри. Нищо не е било складирано прѣзъ тая седмица.

Аржентина. Състоянието на новитѣ жита е добро. Тая година засѣтитѣ пространства изглежда да сж увеличени на 10%.

Америка. Бездъждието причинява врѣди въ смисълъ, че не могатъ се извършатъ зимните засѣвания. Пролѣтните жита сж изобилни и пристиганията въ Минеаполисъ сж доста крупни. До сега видимитѣ запаси (visible supply) за Американския материкъ достигатъ до 39 мил. бушела, противъ 59 милиона отъ миналата година.

Анверсъ. Отбѣлѣзаното въ миналия бюлетинъ положение, (че цѣнитѣ тогава бѣха се възкачили подъ влиянието на американскитѣ тържища и силното търсене съ по 0.75 до 1 франкъ Б. Р.), не само че се задържа напълно, но даже цѣнитѣ още сж се възкачили съ $\frac{1}{4}$ до $\frac{3}{8}$. Спрѣмо Америка, Дунава и Русия, ние сме останали назадъ, като не можемъ да си извършваме покупките при единъ паритегъ отговорящъ на нашитѣ курсове. Отъ споменатитѣ експортни страни едва ли би могло да се очаква нѣкакво спадане, а тъкмо противното би настѣпило.

Вѣроятно е прочее, нашитѣ цѣни по необходимостъ да се възкачатъ, защото импортьора като продава стоката си, размишлява, че слѣдва да я замѣни съ друга при износна за него цѣна, иначе той и не би се ангажирвалъ въ нови покупки, отъ което ще послѣдва и по-малкото поднасяне на стоката. Така щото, за да се извърши замѣтането съ нови количества, трѣбва да повишимъ цѣнитѣ си.

Търсенето е твърдѣ голѣмо за консумацията и близко-прѣдаваемитѣ количества се бързо ангажирватъ. Житата на Сѣверна Америка, Redwinter и Kansas никакъ ги нѣма, а тия отъ Дунава и Аржентина сж въ малки количества. Рускитѣ и Индийскитѣ съвсѣмъ отсъствуватъ. Твърдѣ нарѣдко е настѣпвало такова едно извънредно положение, което нѣма нужда да го казваме, не изглежда, че ще вземе другъ нѣкой обратъ.

Мѣстните жита си оставатъ и неудовлетворителни по цѣна (като въ сжщностъ тѣ сж въ незначително количество) и твърдѣ малко е количеството пригодно за мѣлничарството.

Отъ друга пѣкъ страна консумацията на брашното върви добрѣ и мелничарството е успѣло да повиши цѣната, като и самото търсене не се е намалило. Въ извѣстни зони въ страната ни цѣната на хлѣба е увеличена съ $2\frac{1}{2}$ стотинки на килограмъ.

Къмъ днешна дата цѣнитѣ на житата въ Анверсъ сж биле слѣдните:

Kansas $22\frac{1}{8}$ — $22\frac{1}{4}$; Redwinter $21\frac{3}{4}$ — $22\frac{1}{8}$; La Plata $21\frac{1}{4}$ — $22\frac{5}{8}$; Дунавски разполагаеми 21.60 — $22\frac{3}{4}$; Дунавски натоварени, плаващи и prompte $21\frac{1}{2}$ — $22\frac{1}{2}$; Бургаски и Варненски $21\frac{1}{2}$ — $22\frac{1}{2}$; Дунавска България $20\frac{3}{4}$ — $21\frac{1}{2}$; Руски—Улка 9.30 плаващо $22\frac{1}{8}$ — $22\frac{1}{4}$.

10 октомври 1908 новъ стилъ.

Общо положение. Въпреки увеличението съ 6,600,000 бушела видимия занасъ въ Америка и Канада и, въпреки значителнитъ натоварени партиди за Европа (1,490,000 квартера) тържищата си оставатъ твърди, при всичко че търсенето не е голъмо — освѣнъ за текущитъ нужди — цѣнитъ сж имали извѣстно подобрѣние за близко-прѣдаваемитъ житѣ, въ сравнение съ цѣнитъ на току що изтеклата седмица.

Засѣнчения политически небосклонъ надъ Балканитъ, затвърдява повече настроенята на продавачитъ. Обаче твърдостъта на тържището се обяснява най-добрѣ съ общото изтощение на стоковитъ, находящи се въ мелничаритъ и въ послѣдствие абсолютната нужда отъ жито. Общото количество жито, което трѣбва да се внесе въ Европа прѣзъ настоящата година се оцѣнява на 59,000,000 квартера, респективно за седмица 1,135,000 квартера. До сега значителнитъ изпращания изъ Америка, както и доставенитъ количества отъ Русия и Ромжния сж отстранили единъ сериозенъ дефицитъ; но при наличността на единъ излишъкъ по-малкъ отъ тоя по сжщото врѣме прѣзъ изтеклата година, очевидно е, че това, което остава скоро би се изчерпило, ако износа би продължилъ въ сжщия размѣръ.

Споредъ Вашингтонскій рапортъ за м. октомври, реколтата ще да възлиза на 600,000,000 бушела, отъ което като се снадне погрѣбното за мѣстнитъ нужди, оставатъ за експортъ не повече отъ 100,000,000 бушела, плюсъ това, което би се взело отъ запаснитъ стокове и безъ това вече засѣгнати.

Тая седмица е билъ полученъ първия официаленъ рапортъ отъ С. Петербургъ. Зимното жито прѣцѣняватъ на 15,750,000 квартера, а пролѣтното на 48,750,000 или всичко 64,500,000 квартера. Миналата година имаше 63,675,000 кв. и се е експортирало 7,750,000 квартера. Количеството на сегашнитъ експортни жита не ще може да се подържа, освѣнъ твърдѣ мжно, и сегашната висока цѣна сама по себе трѣбваше да направи да излезе повече жито отколкото е излизало при нормални врѣмена.

Прѣзъ втората половина на житната тържищна кампания, ще се справимъ съ реколтата на Аржентина и въ по-малкъ размѣръ съ реколтата отъ Индия. Така че, начиная още отъ сега, до като се осигурятъ тѣзи послѣднитъ, ще се намираме въ неизвѣстностъ и трѣбва да се прѣдполага, че тържищата до тогасъ ще си останатъ чувствителни и нервно настроени.

Англия. Врѣмето е продължавало да бѣде топло, прочее било е благоприятно за растението.

Тържищата сж подържани по безъ голъмо оживление.

Франция. Прибранитъ въ послѣдно врѣме посѣви сж дали добри резултати. Изобио вършидбата на житото не е дала голъмо производство и качествено стои по-долу отъ ланшната. Неизвѣстно е още дали Франция ще има нужда да внесе външно жито или не прѣзъ тая година.

Германия. Врѣмето бѣ извѣредно хубаво тая седмица. Посѣвитъ въобще взети не дадоха това, което обѣщаваха въ мѣсець августъ, отъ това се изключватъ картофитъ, които иматъ една чудесна реколта. Стоковитъ сж до тамъ изтощени, че търсенето на чуждитъ житѣ ще се яви въ единъ най-оживелъ видъ, повече отъ всѣко друго врѣме.

Австро-Унгария. Тържищата сж били съвсѣмъ твърди тая седмица; температурата е по-студена.

Ромжния. Есеннитъ посѣви напрѣдватъ. Последния официаленъ рапортъ показва резултати на житата по-лоши отколкото се очакваха.

България. Изобио се върва, че реколтата ще е съ 1 милионъ квартера надъ тая ланската, когато въ Ромжния съ малко едва ще надминава този отъ миналата година.

Русия. Есеннитъ посѣви си продължаватъ въ благоприятни условия.

Австралия. Рапорта на Commonwealth е твърдѣ благоприятенъ, но окончателно не може да се каже нѣщо прѣди края на октомври.

Аржентина. Всичко отива добрѣ.

Америка. Департамента на Земледѣлието отъ Вашингтонъ е обнародвалъ своя мѣсеченъ рапортъ на реколтитъ въ Съединенитъ Щати.

Пролѣтното жито е имало едно срѣдно производство на акръ отъ 13·2 бушела прѣзъ 1908 г.

срѣзцу	13·1	"	"	1907	"
"	13·7	"	"	1906	"
"	14·7	"	"	1905	"
"	12·7	"	"	1904	"
"	14·4	"	"	1903	"

Качественостъта на реколтата е изразена съ срѣдната цифра отъ 88·1 срѣзцу 88·8 въ 1907 год. и цѣлото производство се оцѣнява на 233,100,000 бушела, срѣзцу 240,856,000 бушела оцѣнка прѣзъ изтеклия мѣсець.

Въз основа на тоя правителственъ рапортъ, завѣдующия статистиката на Ню-Йоркия борсовъ вѣстникъ («New-York Produce-Exchange») изчислява реколтата на пролѣтнитъ жита на 233,000,000 бушела срѣзцу една реколта отъ 224,145,000 бушела прѣзъ изтеклата година, а общата реколта на жито (зимно и пролѣтно) се изчислява на 659,000,000 бушела.

отъ 634,087,000	въ 1907
отъ 735,261,000	въ 1906
отъ 695,979,000	въ 1905
отъ 552,400,000	въ 1904

Анверс. Нашето тържище е било тихо до въ четвъртъкъ, като още въ срѣда на Брюкселската борса продавачитѣ направиха отстъпки. Но въ четвъртъкъ тържището е било вече къмъ по-твърдо настроение и спадането се е прѣкратило. А оттогава насамъ цѣнитѣ сж се задържали. Петина е, че прѣвъ това врѣме Америка всекидневно увеличаваше претенцитѣ си.

Тукъ ставатъ продажби съ $\frac{1}{4}$ до $\frac{3}{8}$ по-низка цѣна отъ тѣзи въ Америка, което значи, че сме прѣстанали да се влияемъ единствено отъ нея. Излишно е да се казва, че при такова положение експортъоритѣ сж прѣустановили своитѣ покупки.

Колкото се касае до търсенето за консумация, то не е много блѣкаво прѣвъ изтеклата седмица. Както се бѣхме изказали по-рано, мелничарството е получило доста стока, която скоро ще я довърше.

Тѣй като мѣснитѣ житѣ отъ день на день се вижда, че сж неудовлетворителни, очаква се наскоро покупките да настѣпятъ. Консума на брашно обаче стои твърдѣ добрѣ.

Цѣнитѣ на житата къмъ днешна дата сж биле слѣднитѣ:

Kansas $21\frac{3}{4}$ — $21\frac{7}{8}$; Redwinter 21.50—21.85; La Plata 21— $22\frac{1}{2}$; Дунавски разнолагаеми $21\frac{1}{4}$ — $22\frac{1}{4}$; Дунавски натоварени, плаващи и товарене prompte $21\frac{1}{4}$ — $21\frac{3}{4}$; Бургаски и Варненски $21\frac{1}{4}$ — $21\frac{7}{8}$; Дунавска България 21— $21\frac{1}{2}$.

Външна хроника

Външната търговия на по-главнитѣ държави, прѣвъ първото полугодие на настоящата година. Споредъ «Board of Trade» респективнитѣ данни на външната търговия на по-главнитѣ държави, прѣвъ първитѣ шестъ мѣсеца на тази година, сж слѣдующитѣ, изразено въ милиони франкове:

	Вносъ	Износъ	Общо
Велико-Британія	6,500	4,750	11,250
Германия	5,114	4,020	9,134
Съединенитѣ Щати	2,721	4,505	7,226
Франция	3,050	2,608	5,658
Белгия	1,800	1,300	3,100
Италия	1,400	897	2,357
Швейцария	767	520	1,287
Канада	725	500	1,225
Япония	645	438	1,083

Испания	495	458	953
Египетъ	295	273	568

Въ сравнение съ статистиката за сжщитѣ мѣсеци отъ 1907-та година, горнитѣ цифри показватъ едно намаление, обаче при съпоставление съ сжщия периодъ отъ 1906 година, цифритѣ отъ тази година стоятъ по-горѣ отъ казаната 1906 година.

Запаситѣ на каменнитѣ въглища върху земното кълбо. Германското списание «Stahl und Eisen» напоследък е публикувало една статистика за извѣстнитѣ запаси на неексплоатирани още върху земното кълбо каменно-въгленни пластове, което списание дава слѣднитѣ цифри въ милиарди тона:

Въ Германия	280	милиарда	тона
„ Англия и Ирландия	193	„	„
„ Белгия	23	„	„
„ Франция	19	„	„
„ Австрия	13	„	„
„ Русия	40	„	„
„ останала Европа	—	700	милиона

За Сѣверно-Американския материкъ прѣдѣлватъ да има до 661 милиарда тона, а колкото за Азиатския континентъ не може нищо да се каже, даже съ приближение.

Работитѣ за напояването на Месопотамия. Напоследък въ Турция, между разнитѣ проекти на сегашното правителство за обновлението на империята, се занимаватъ сериозно съ въпроса за снабдяването Месопотамия съ изкуствено напояване, което ще подигне тази областъ, която въкогдажъ въ древността се е славяла съ своето плодородие, напредъкъ и богатство. Знаменития английски инженеръ Съръ Wilcocks, комуто се дължатъ създаденитѣ величествени бентове (barrages на френски езикъ) въ Горний Египетъ при Асуанъ, за събиране водитѣ и регулирането течението на рѣката Нилъ, е билъ нарочно повиканъ отъ турското правителство, за да изработи плановетѣ и девизи по работитѣ за напояването на споменатата областъ. Техническитѣ проучвания за такова едно изкуствено напояване на областята, сж били направени отъ сжщия инженеръ Съръ Wilcocks, още прѣди 25 години, когато той е билъ аташиранъ при английското генерално консулство, въ Багдадъ; въпроса днесъ се свѣжда, че тона колосално прѣдприемие ще може да се почне при намирането паричнитѣ за това срѣдства. Споредъ мнѣнието на Съръ Wilcocks, единъ капиталъ отъ 200 милиона франка ще е достатъченъ за да се оползотвори едно пространство, около рѣката Тигъръ, отъ повече отъ 500,000 хектара земя, а пъкъ при едно изразходване на други 325 милиона франка ще може да се прѣдадатъ на използване 600,000 хектара, между града Багдадъ и Стила—древний Вавилонъ.

Тия изкуствени напоителни снаряджения ще извекватъ една многобройна работна рѣка, каквато при рѣдкото население въ тия области, обитавани отъ полуустановени племена, липсва и ще стане нужда да се ангажиратъ външни работни рѣцѣ изъ Индия, които работници ще могатъ да послужатъ по-нататъкъ за колонизаторски елементъ на тия сжщитѣ мѣста.

Тоя проектъ не може да не интересува германцитѣ, защото въпроснитѣ напоителни приспособления съпадатъ тъкмо въ областитѣ гдето се намира трасето на Багдадската желѣзнопътна линия, и то като се почне отъ Нисибинъ, прѣвъ Авниатъ, Мосулъ, покрай

рѣката Тигъръ до гр. Багдадъ, отъ кждѣто като прѣсѣче полето, кръстосва рѣката Евфратъ за да стигне Кербела и по-нататъкъ отива за Недзефъ, като гр. Стила остава отъ лѣво и свършва прѣзъ Зоберъ за гр. Басора. По договора за концесията, отдадена за Багдадската линия на германската компания, тая послѣдната има правото да установява по цѣлото протѣжение на линията на двадесетъ километра отъ едната и друга страна, свои мини и горски прѣдприятия. Безсъмнено, въ много точки по водонапонтежитѣ прокопаванни, ще бжде прѣдизвикано възражението на германската компания, поради пакъриването нейнитѣ интереси и може да се очакватъ редъ конфликти. Специалиста-инженеръ Съръ Wilcocks е прѣдложилъ щото работитѣ по напояването да се извършатъ тъй също отъ концесионерската компания по строежето на жельзнопѣжната линия, която ще може едновременно да рѣководи единитѣ и другитѣ работи. Отъ това обетоятелство, дѣйствително, не може да не се извличатъ освѣнъ практически ползи и отстраняването възникването на конфликти, а освѣнъ това ще се реализиратъ значителни економии въ цѣлата работа по извършването искусствено напояване на Месопотамия. Обаче, външнитѣ кръгове схващатъ, че подобно разрѣшение не би могло да получи този въпросъ, поради владѣющитѣ настроенията не толкова въ полза на германцитѣ.

Вжтрѣшна хроника

Дѣятелността на Камарата въ областта на професионалното образование.

На 14 изтекли мѣсець се закри практическии курсъ по модерното обучарство въ гр. Плевенъ, откритъ по инициативата на Камарата. Въ курса сж слѣдвали 64 души обучари, отъ които на изпита сж се явили 53.

Днесъ Камарата откри въ гр. Помъ също такъв курсъ по модерното обучарство.

Прѣпоржчани мѣропрятія отъ стопански характеръ на окръжнитѣ съвѣти отъ района на Камарата.

Споредъ заведената практика, Камарата ни и тая година се отнесе до окръжнитѣ съвѣти въ района съ обстоятелствено изложение, въ които ходатайствува да прѣввидитѣ въ своитѣ бюджети за идущата година нуждитѣ кредити, за реализирането на разни мѣропрятія отъ народостопански характеръ, а именно:

I. На Русенския Окрѣженъ Съвѣтъ:

Камарата прѣпоржчва да прѣввиди въ бюджета на окръга слѣднитѣ кредити:

1) 10,000 лева, за образуване фондъ, необходимъ за уреждането на едно нисше занаятчийско училище въ гр. Русе, което да бжде поставено подъ надзора и рѣководството на Камарата и Окр. Съвѣтъ.

За тая цѣль Камарата е прѣввидила вече въ своя бюджетъ една сума отъ 15,000 лева;

2) 2,000 лева за откриване въ окръга врѣмenni практическии курсове по разни занаяти;

3) 3,000 лева за изпращане на млади интелигентни занаятчии да се специализиратъ въ странство.

II. На Плевенския Окрѣженъ Съвѣтъ:

1) 6,000 лева за издържане образцовата работница по дърводѣлнето въ гр. Тетевенъ, основана по инициативата и срѣдетвата на съвѣта;

2) 2,000 лева за откриване въ окръга врѣмenni практическии курсове по разни занаяти и

3) 3,000 лева за изпращане млади и интелигентни занаятчии за усъвършенствуване въ странство.

III. На Видинския Окрѣженъ Съвѣтъ:

1) 2,000 лева за откриване въ окръга врѣмenni практическии курсове по разни занаяти; въ това отношение се прѣпоржчва на съвѣта по край курсовѣтъ по разни занаяти, да се открие въ едно отъ горекитѣ села въ Бѣкограднишка околия, единъ курсъ по дърводѣлнето;

2) 3,000 лева за изпращане на млади интелигентни занаятчии да се усъвършенствуватъ по разни занаяти въ странство.

IV. На Търновския Окрѣженъ Съвѣтъ:

Прѣпоржчва се на Съвѣта да прѣввиди единъ специаленъ кредитъ отъ 1,000 лева оставенъ на разположеннето на Русенската Търговско-Индустриална Камара, за откриване на единъ курсъ по модерното кроичество въ гр. Свищовъ.

Нека се надѣваме, че тая година окр. съвѣти ще погледнатъ по-грѣзво на своето назначение, като институти, които иматъ да работятъ за стопанското подигане на своитѣ райони и ще прѣввидитѣ въ бюджетитѣ си нуждитѣ кредити за реализирането на горнитѣ мѣропрятія.

Откриване въ Варна на Италиански Търговски Музей.

Напоследъкъ въ Варна се е съставило едно съдружие между г. г. Г. Ноевъ, Н. Бриньоли и А. Мановъ, като сж открили единъ *Италиански Търговски Музей*, за доставка на италиански стоки, а тъй също и за износъ на български произведения за Италия. Споредъ циркуляра на фирмата, същия музей съ готовность дава устни и писмени свѣдения, за каквито и да било италиански произведения.

Преси за копирване произведени отъ мѣстна индустрия

Въ Търговско-промишления Музей при Русенската Търговско-Индустриална Камара се получи една партида копирни преси, произведени на плевенската фабрика за жельзни каси, принадлежаща на Пн. Бурижевъ. Тия преси, изработени исецѣло отъ ковка стомана, споредъ отзивитѣ, които сж добити за продаденитѣ въ гр. Русе вече такива, надминаватъ по здравина всѣко външно подобно произведение.

Мѣстни тъкани платове.

Въ Музея при Русенската Търговско-Индустриална Камара сж получени за излагане, продаване и вземане поржчки една колекция хубави изтъкани въ страната ни памучни, вълнени и смѣсени съ копрна платове, между които има покривки за маси, за лѣгла, чаршафи, пешкири и пр. Интересующитѣ се отъ града Русе могатъ посѣти Музея при Камарата въ всѣки работенъ день и часъ.

Търговските училища в Русия.

Въ допълнение на това, което писахме в брой 38/39 за търговските учебни заведения в Русия, Камарата ни получи от Одеското Княжеско Търговско Агентство списъкът на разнитъ търговски, държавни и частни учебни заведения в Руската Империя. Тоя списък се държи на разположението на всеки интересующ се, в Информационното Бюро при Русенската Търговско-Индустриална Камара.

Оценка стойността на яйцата при обмитването имъ прѣзъ 4-тѣхъ сезона отъ годината.

За да може да има еднаквост при облагането на яйцата и да се даде възможност на експортъоритѣ да знаятъ при всѣко врѣме какво износно мито ще плащатъ, което е отъ голѣма важностъ за тѣхъ при калкулиране на цѣнитѣ, Министерството на Финансите е наредило съ окръжно № 21929 до митницитѣ в Българию, щото яйцата при износа да се оценяватъ, както слѣднѣ:

Отъ мартъ до май включ. по 4 лева	100 броя
„ юний до авг. „ „ 3-50 лв	100 броя
„ септ. до ноем. „ „ 4 лева	100 броя
„ декем. до февр. „ „ 5 лева	100 броя

които оценка напълно отговаря на цѣнитѣ на тоя артикулъ прѣзъ респективнитѣ тримѣсечия.

Пропущането на алабастра безъ мито.

Министерекия съветъ в засѣданнето си отъ 3 септември т. г. протоколъ № 62 е постановилъ, щото въ списъка на суровитѣ материали, които се пропускатъ безъ мито да се впише и гипс-алабастръ.

Орѣхи за проданъ.

Отъ вѣтрѣшността на Сѣверна България има за проданъ двѣ партии орѣхи до 30,000 килограма, а тѣй също има за проданъ до единъ вагонъ сливи. Интересующитѣ се, могатъ да се отнесатъ до Информационното Бюро при Русенската Търговско-Индустриална Камара, гдѣто сѣ получили и моетри.

Медъ за проданъ.

Отъ крайдунавски градъ се поднася за проданъ една партида отъ 200 кгр. центрофужентъ медъ Свѣдения се добиватъ отъ Информационното Бюро при Русенската Търговско-Индустриална Камара.

Похвално начинание.

По рѣшението на Главното Управление на Българското Дружество „Червенъ Кръстъ“, Русенския клоуп на това дружество е обявилъ, че търси 10—15 интелигентни и храбри младежи за образуване на единъ санитаренъ отрядъ въ града ни, отъ „Милосердни братя“, който би ималъ да дѣйствува при евентуална поява на холерата. Било е опрѣдѣлено на пожелающитѣ да участвуватъ въ въпросния отрядъ, да имъ се заплаща отъ сега по 20—30 лева мѣсечно, а когато бждатъ повикани на работа — по 100 лева на мѣсець, прѣзъ цѣлото трѣпане на епидемията, като при тона ще бждатъ застраховани за смѣтка на дружеството, противъ пострадане отъ болестъта холера за сума отъ 2000 лева. По подробни свѣдения могатъ се получи

отъ г-на Д-ръ Сѣряковъ въ Русе, въ I-та Градска Амбулатория.

Състоянието на посѣвитѣ въ района на Русенската Търговско-Индустриална Камара, прѣзъ м. септември.

Русенски окръж. На 7 и 8 е имало въ Тутраканска околия добъръ дъждъ, а на 8 и 11 такъвъ въ Силестренско. Беридбата на кукуруза е на привършване, гроздобера започнатъ. Отъ 14 до 20 того врѣмето бѣ добро, дъждъ вали на 16 и 17 въ Русенско и Силестренско, на 16, 17 и 18 въ Разградско, на 14—18 въ Бѣленско и на 18 сѣщи въ Тутраканско. Дъждътъ на врѣдъ е билъ напоителенъ. На 23 того, 11 часа 40 минути полунощъ се почувствуваха два удара отъ землетресение. Сѣидбата на есеннитѣ посѣви почната и усилено продължава.

Търновско. Врѣмето бѣ ясно и горѣщо. Брането на кукуруза е продължавало. Гроздобера започнатъ и се продължава. Чувствува се голѣма нужда отъ дъждъ. На 7, 8, 9 и 10 бѣ облачно и незначителенъ дъждъ, 11, 12, 13 ясно. На 14, 15, 20 бѣ добро, 16, 17, 18 и 19 вали изобиленъ дъждъ.

Видинско. Врѣмето прѣзъ първата седмица бѣ горѣщо, вѣтровито и безъ дъждъ. Прѣзъ втората седмица бѣ вѣтровито и студено. Дъждъ не е валилъ никѣдъ.

Никополюско. Врѣмето повечето облачно и хладно, а къмъ края ясно и топло. На 23 ерѣщю 24 того въ 11 часа и 40 минути се почувствува силно землетресение отъ два удара.

Ловечко. Брането на дозята и кукурузитѣ свършено. На много мѣста земледѣлцитѣ орѣтъ и сѣятъ.

Разпоредба до митницитѣ.

По възвръщане акциза на изнесенитѣ въ странство мѣстни спиртни питиета.

Министерството на Финансите съобщава, че фабрикантитѣ на коняци и други спиртни питиета, ще могатъ да изнасятъ питиетата си въ странство съ право да имъ се връща акциза, ако се спази слѣдния редъ при износа:

1. Фабриканта, когато ще прави износъ въ странство, длъженъ е да заяви за това съ писмено заявление на акцизния началникъ. Въ това си заявление той трѣбва да укаже: видътъ на питиетата, количеството имъ, крѣпкостъта имъ при 15° температура по Ц., въ колко и какви съдове ще се изнесатъ, прѣзъ коя митница и за коя държава ще се направи износъ;

2. Акцизниятъ началникъ като получи това заявление, веднага прави провѣрка по него, а слѣдъ това издава на износвача удостоверение, въ което указва: видътъ на питиетата, количеството имъ въ литри и крѣпкостъта имъ при 15° температура по Ц., въ какви съдове сѣ поставени, №-ра на залененитѣ свидетелства за износъ, за гдѣ и прѣзъ коя митница ще се изнасятъ. Съдоветѣ ще се обгѣватъ отъ акцизнитѣ власти съ нумерирани свидетелства за износъ. Въ тѣхъ ще се указва видътъ и количеството на питиетата, номера и датата на удостоверението за износъ;

3. Така приготвено, удостоверението се прѣдава на износвача, който е длъженъ да го прѣдстави, наедно съ питиетата въ митницата, прѣзъ която ще направи износъ;

4. Акцизниятъ началникъ своевременно увѣдомява за тоя износъ съотвѣтната митница;

5. Когато пристигнатъ питиетата въ митницата, износвача прѣдставя на управителя издаденото му отъ акцизното управление удостоверение, който пъкъ отъ своя страна нарежда да се провѣрятъ износимитѣ питиета съ изложеното въ удостоверението, че означенитѣ въ него питиета сѫ изнесени прѣзъ повѣрената му митница, като отбѣлзва № и датата на декларацията за износъ:

6. Управителя на митницата праща при писмо на акц. началникъ задържаното и завѣрено отъ него удостоверение, и

7. Акцизниятъ началникъ като получи отъ управителя на митницата удостоверение, направа нуждната сметка за акциза на изнесенитѣ питиета и изпраща цѣлата прѣписка на г-на Счетоводителя при Министерството на Финанситѣ за възвръщане акциза на изнесенитѣ питиета.

По облагането кристализираната захарь.

Въ Министерството се получиха свѣдѣния, че нѣкои отъ митницитѣ сѫ облагали кристализираната захарь, нарѣчена още „кандель“, „небеть-шекеръ“ и «sugre sandi», по п. 6 отъ чл. 1 на закона за акцизитѣ и патентовия сборъ върху питиетата, като обикновена захарь, а други сѫ я облагали по п. 7 отъ същия чл. на закона, като захарно издѣлие.

Облагането на тая захарь по п. 6 на чл. 1 отъ закона за акцизитѣ е неправилно, тъй като тая захарь не е обикновена захарь, такава, каквато визира п. 6, а е захарно издѣлие. Тя се добива отъ обикновената захарь по слѣдний начинъ: обикновената захарь се прѣчиства и избистря съ 3—4% животиински сажди, послѣ съ бѣлткъ отъ яйце и слѣдъ това се филтрира. Влетрия филтратъ се подлага на варене въ специални казани. Отъ тия казани варения филтратъ (сиропъ) минава въ мѣдни или ламаринени кристализатори, стѣнитѣ на който сѫ пробити, за да прокаратъ конци обтѣгнати хоризонтално и равно раздалечени единъ отъ другъ. Температурата на сушилнята, въ която се поставятъ кристализаторитѣ отъ началото бива 75° и слѣдъ 5—6 дни спада на 45—50°, а въ осмия день кристализацията е вече свършена. Тогава кристализаторитѣ се изваждатъ отъ сушилнята и се изенва съдържанieto върху едно сито, поставено надъ единъ резервуаръ, а полученитѣ кристали се промиватъ съ варена вода, до като се махне сиропа по тѣхъ. Отъ горното слѣдва, че желтата захарь е захарно издѣлие и като такава тя подлежи на облагане съ акцизъ по пунктъ 7 отъ чл. 1 на закона съ по 40 лв на сто килограмма.

*

По поводъ подигнатия въпросъ отъ Пловдивската Търговска Камара, за неправилно вземане магазинажъ отъ митническитѣ власти, когато стокитѣ прѣстояватъ въ митническитѣ магазини не по вината на притежателитѣ имъ, Главната Дирекция на Търговията, Индустрията и Занаятитѣ, е разрѣшила въпроса въ долуположения смисълъ:

Стокитѣ, които прѣстояватъ въ митническитѣ складове, не по вина на притежателитѣ имъ, (защото послѣдната не е успѣла, или пъкъ е нѣмала възможность да ги прѣгледа и освободи въ законния срокъ), се освобождаватъ отъ заплащане магазинажъ, на основание чл. 111, буква б отъ закона за митницитѣ.

Въ подобни случаи, ще се държатъ мотивирани постановления подписани отъ управителя, секретаря и падѣжкия оцѣнителъ, комуто е била дадена декларацията за опериране.

Обявени за заразени отъ холера градове въ Русия.

ЗАПОВѢДИ № 307, 311, 313, 314, 315 и 317. Съгласно постановлението на Върховния Медицински Сѣвѣтъ обявени сѫ за заразени отъ холера градоветѣ: Киевъ и губернията му, Москва, Полтавска губерния, Самарската, Симбирската губернии, Кубанската и Тифрската области, окръгъ Николаевскъ и градоветѣ Керчь и Ени-кале, също и Петербургъ и Ташкентъ.

Всички пѣтници идящи отъ заразени мѣста отъ Русия до пристигането на които въ България сѫ се пазинали седемъ дни ще се подлагатъ на строго медицинско прѣглеждане, дезинфекция на дрѣхитѣ и вѣщитѣ и на петъ дневно наблюдение въ мѣстоспиранието или мѣстоустановяването имъ.

ЗАПОВѢДЬ № 357 и 380. Съгласно постановлението на Върховния Медицински Сѣвѣтъ взето въ извънредното засѣдане, обявява се цѣла Русия за заразена отъ холера, а Бейрутъ и Адалия (Мала Азия) отъ чума.

Обявени въ несъстоятелностьъ търговски фирми.

Варненския окръженъ съдъ съ рѣшение отъ 5 того е обявилъ въ несъстоятелностьъ Варненския търговецъ на дрехи г. Елсей Н. Дуковъ.

За сийдикъ е назначенъ адвокатъ г. Д-ръ П. Банковъ въ гр. Варна, а за Дѣловодителъ съдебния кандидатъ г. Ив. Г. Ноевъ

*

Видинския окръженъ съдъ съ рѣшението отъ 28 юлий е обявилъ въ несъстоятелностьъ търговеца на мануфактурни и колоннални стоки Алексн Вѣлчевъ отъ с. Долни Цибъръ.

ПРЪГЛЕДЪ НА ЦЪНИТЪ ВЪ РАЗНИТЪ ТЪРЖИЩА ВЪ СТРАНАТА И СТРАНСТВО.

Житното тържище на Дунавското Българ. крайбръжие.

30 септември 1908 год.

Приижданието на хранитъ по дунавското край-
бръжие въ Свищовъ, Русе, Тутраканъ и Сидистра про-
дължавана, но едвалитъ за износъ сж слаби поради спа-
дане въ цънитъ.

Експортнитъ цъни на хранитъ днесъ сж:

	franco tutti schlepp
Житото за 100 килограма	19.—
Ржжъта " 100 "	16:50
Ечемикъ " 100 "	13:50
Овеса " 100 "	—.—
Боба " 100 "	—.—
Кукуруза " 100 "	12:50

Цъни на брашната, трицитъ и пр. въ Русе.

30 септември 1908 год.

Брашно	№	Торба 75 кгр.	28.— лева
"	№ 00 0	"	26:50 "
"	№ 000	"	25:50 "
"	№ 0	"	24:50 "
"	№ 1	"	23:50 "
"	№ 2	"	—.— "
"	№ 3	"	22:50 "
"	№ 3 1/2	"	21.— "
"	№ 4	"	20.— "
"	№ 4 по-долнокачествено	"	—.— "
Трици		за 100 кгр.	10.— "
Прмикъ		за 100 кгр.	10.— "

Житното тържище въ Варна.

27 септември 1908.

Зимница	41 ваг.,	56—60,	лева 18:77 1/2 19:55
Ржжъ	7 "	54—56	" 16:75—17.
Ечемикъ	12 "	—	" 13:75—14.
Овесь	2 "	—	" 11:60—11:60
Бобъ 1 ваг.	11 торби	—	" 16.—16:20
Кукурузъ	— "	—	" —.—

Всичко 63 вагона

29 септември 1908.

Зимница	52 3/4 ваг.,	56—59 1/2,	лева 18:55—19:50
Ржжъ	9 "	53 3/4—55 1/4	" 16:40—16:50
Ечемикъ	7 "	—	" 13:50—13:75
Овесь	9 "	—	" 11:45—11:45
Зимница	5 1/4 ваг.,	57—60 1/4,	лева 13:20—14:50
Ржжъ	1 "	54 1/2—56 1/2	" 16:50—16:50

Всичко 84 вагона

Житното тържище въ Бургазъ.

26 септември 1908.

Зимница и жито	45 ваг.,	58—62 3/4,	лева 19:15—21:90
Ржжъ	3 "	—	" 16:75—16:90

Всичко 48 вагона

27 септември 1908.

Зимница и жито	42 1/2 ваг.,	57 3/4—62 1/2,	лева 19:25—22.—
Ржжъ	3 1/2 "	—	" 16:90—17.

Всичко 46 вагона

Браилско житно тържище.

28 и 29 септември 1908.

Жито	84 1/4 ваг.,	73—79	кгр. хект.,	18:45 20:50
Ржжъ	2 "	65—69	" "	16:10 16:60
Ечемикъ	17 "	53—66	" "	12:40 13:80
Кукур.	55 1/4 "	72 ⁸⁰⁰ —80	" "	12:70 14:70
Овесь	5 1/2 "	38 ³⁰⁰ —39	" "	10:75 11:25
Просо	25 "	70 ³⁰⁰ —75 ⁵⁰⁰	" "	10:90 11:15
Грахъ	3 "	—	" "	11:50 12:10
Бобъ	32 1/2 "	—	" "	17:90 19:10

Всичко 224 1/2 вагона

30 септември 1908.

Жито	19 ваг.,	73—78 ²⁰⁰	кгр. хект.,	17:75 20:25
Ржжъ	1 "	68—68	" "	16:10 16:10
Ечемикъ	9 "	53—56 ²⁰⁰	" "	12.— 12:90
Овесь	— "	—	" "	—.— —.—
Кукур.	11 1/2 "	72—79	" "	12:75 14:80
Бобъ	6 "	—	" "	17.— 18:25
Грахъ	3 "	—	" "	17:60 17:60
Просо	7 1/2 "	70—73 ⁵⁰⁰	" "	10:60 11.—
Лен. сѣме	1 "	—	" "	18:50 18:50

Всичко 58 вагона

Цъни на колониалнитъ стоки на едро, въ гр. Русе

30 септември 1908 год.

	лева
Захаръ	касата 50 кгр. 44:80
"	Руска, пѣськъ 100 кгр. 84:50
К а ф о	I-во качество 2:25
"	II-ро " 2:05
"	III-то " „Тигъ“ 1:95
Ч а й	килограма 5—5:40
"	цвѣточень 10.—
Оризъ	Английски, торба 100 кгр. 35.—
"	Италиански «Extra» 48:50 50.—
"	" жълтъ I качество 39:50
"	" II " 38.—
"	Белгийски I " 40:50
"	" II " 38:50
"	Пловдивски 47.—
"	Каролина 53.—54.—
Маслини	килограма 0:42—0:60—0:68—0:75
"	„Волосъ“ " 0:85
Дървено масло, I-во качество «Supérieure» 1:55
"	" II-ро " 1:50
"	" III-то " 1:45
Сапуни бѣли Айвалъ «Extra» 0:84
"	Метеликъ I качество 0:75
"	Варненски 0:60—0:65—0:75
"	зелени Метеликъ I качество 0:70
"	Варненски 0:67

Скробяла «Collmann's», каса отъ 25 кгр.	21.—
„ „ «Hoffmans», „ „ 25 „	20.—
„ „ „Слонъ“ „ „ „	18 50
Нишадъръ буши	1-25
„ „ калжи	1-20
Зачка, варели 50 кгр. бруто	4-70
Сода бикарбонатъ „екетра“ вар. нето 47 кгр.	11.—
Сода кристалъ варелъ отъ 100 кгр.	15.—
Сода каустикъ 60°—62°	39.—
„ „ 70°—72°	38-25
„ „ 72°, варели 300 кгр.	38.—
Синъ камъкъ 100 кгр.	58.—
Бахаръ	1 40
Кимпонъ	1 20
Капсала	2 10
Черъ пшерь фасонъ Сингапуръ	1 35
Лимонова соль I качество, каса 10 кгр.	34-50
„ „ I „ „ 11 „	38.—
„ „ I „ „ 12 „	41 60
Соль каменна черна 100 кгр.	16-30
„ „ бѣла 100 „	16-50
Газъ Батумски, каса	11-50
„ Ромжнски „	9-50
„ «Steana Romana»	10-80
„ Оршовски	10-60
Бензинъ 690°—700° 100 кгр.	50.—
„ „ 700°—715° „ „	45.—
„ „ 725°—735° „ „	40.—
„ „ 740°—750° „ „	35.—
Сламена книга жѣлта „ „	36.—
Книжки кисии „ „	48—50—52.—
Докумъ Цариградски, кутин отъ 5 кгр.	0-88
„ „ 13 кутин въ кгр.	0-90
„ „ 15 кутин въ кгр.	0-92
Халва въ обли тенекни	1 05
Грисъ, торбичката 5 кгр.	2.—
Фиде мѣтно, каса 8 кгр.	5-50
Макарони „ 8 кгр.	5-50
Вѣжа италиански черни	1-55
„ „ бѣли	1-65
Торби калкутски 2¼ зибри	0 76
„ „ 2½ „	0-82
„ „ — Tagrauling 1000 грама	1-20
„ австрийски калкута 800 „	1-05
Рафля	0-70
Свѣци, каса 3½ кгр.	5-80
„ „ 6 „	9.—
Леблеби Сира 100 кгр.	38.—
„ Елеме	42.—
Фастъци, червени	0-65
„ бѣли	0-70
Сакъзъ дребенъ, килограма	4-60
Сусамово масло	1-40
Слънчогледово масло въ варели отъ 200 кгр.	1-10
Таханъ	—

Цѣнитѣ на разенъ строителенъ материалъ, жельзария метали и металически артикули.

Русе, 30 септември 1908 год.

Стомана «Gusstahl»	1-20 и 1-50
Стомана Графъ Туринъ 50 кгр.	26-50
Жельзо шведско 100 кгр.	30.—
„ австрийско 100 кгр.	27.—
Гвозден, базата	35-50
Жельзани греди за постройки, 100 кгр.	23.—

Ламарина № 9—14 връзката	13.—
„ „ галванизирана № 12	20.—
Бѣло тенекъ № 30, 40, 56, каса 21-50 22.—	22-50
Цинкова ламарина, 100 кгр.	80.—
Крушумъ 100 кгр.	60.—
Калай 1 кгр.	4-20
Циментъ „Чернавода“ 150 кгр.	9-50
„ „ «Portland» 150 „	11-50
Варъ хидравлическа, тонътъ	42.—
Бейзиръ «Imperial»	1-05
„ „ „Крокодилъ“	1-08
Миниумъ I кач. кгр.	0 80
„ „ II „ „	0-70
Цинквейсъ I „ „ „ «Kronen»	0 96
„ „ II „ „ „ „Смѣсъ“	0-85
„ „ III „ „ „ Американски	0-72
„ „ французски „Червонъ печатъ“	0-62
Туткалъ	0-92
Джамове до 40 цола, касата	22-50
Дъски I качество за столарски надѣлни, кубика	75.—
Дъски обикновени, кубика	65.—
Дъски II качество, кубика	58.—
Четвъртиги дървета, кубика	60—65
Бодливъ телъ за огради 100 кгр.	44.—
Бирени помни съ колело	65.—
„ „ обикновени	35.—
Каласни трѣби приспособ. за изетуд. бпра, метра	2-50

Цѣнитѣ на прѣждитѣ въ града Русе.

30 септември 1908 год.

Прѣжда английска къвракъ № 8/14	11-80
„ „ сулапъ № 4/14	8-60
„ „ прѣсукана бѣлена (къвракъ кастарани) № 8/14	13-50
Смѣдата № 18/24	14-50
Варненска прѣжда къвракъ № 10	11.—
Метелинска „ сулапъ I кач.	9.—
Индийска „ „ II „	8-50
Смирненска „ „ № 4—10	8 20
„ „ къвракъ № 4—10	9-30

МЛАДЕЖЪ отъ Русе, седмокласникъ реалнеть съ матура, отчасти запознатъ съ нѣмски езикъ, желае да постъпни на работа въ нѣкоя кантора. Адресъ и подробности чрезъ Информационното Бюро при Русенската Търговско-Индустриална Камара.

МЕДЪ ЗА ЕКСПОРТИРАНЕ. Дирп се од- по количе-ство отъ 50,000 кгр. медъ центрофуженъ за експортране прѣдаденъ франко бордо българско пристанище на Дунава или въ Варна, включително износното мито франко, амбалажа въ почистени газени тенекни, ерѣцу дѣна въ брой 70 лева златни 100 кгр. Прѣдложенията да се отираватъ до Информационното Бюро при Русенската Търговска Камара, съ тройни мостри въ прозрачни стъкланици по 100—150 грама.